

La progressió d'UPyD a les Illes

Rosa Díez visita sovint Palma per impulsar el partit a les Illes, on és liderat (a la foto amb Díez) per José Luis Calbarro.

El partit de Rosa Díez aspira a continuar amb la progressió electoral més recent i ser present el 2015 a les institucions autonòmiques.

El partit de Rosa Díez té presència estable a Balears d'ençà de l'any 2009. Fou després de les eleccions generals de 2008 quan s'organitzà, malgrat que el resultat al Congrés havia estat del tot decebedor. Només assolí 3.105 vots, un 0,66%. Un nivell

de suport que el situava a la bossa dels que es presenten només per testimoniar la seva existència.

Però, així i tot, un grup de persones del món intel·lectual castellà a Palma, liderats per l'escriptor, editor i llibreter José Luis Calbarro, entraren en con-

tacte amb Rosa Díez, la qual havia aconseguit l'únic escó del nou partit –creat només uns mesos abans, el 26 de setembre de 2007– al Congrés. Així va néixer a les Illes el partit magenta –pel color del seu logo, i així és com s'autodefineix–, sota el liderat de Calbarro, que és el portaveu de la formació.

Quan naix UPyD, a les Illes governava el pacte de centre-esquerra –2007-2011: PSOE, Bloc (PSM-EU-Verds i ERC) i UM–, mentre que el PP, a l'oposició, es trobava immers en una tensa situació, producte tant de la manca de liderat –Jaume Matas havia fugit, la presidenta del partit, Rosa Estarà, es mostrava molt dèbil...– com de l'enorme quantitat d'escàndols de corrupció que afectaven el partit.

En aquell context UPyD assumí un paper polític doble. Per una banda, es presentà com la veu “regeneradora de la política” –segons Calbarro– davant la corrupció i, per l'altra, com “l'únic partit que assegura” el bilingüisme, perquè tant els que governaven com el PP es plegaven al “catalanisme”. Ja d'entrada comptà amb algunes aportacions personals que li venien del món intel·lectual de dreta. Fou el cas del professor de filosofia de la UIB, i escriptor, Joan Font, el qual havia estat diputat del PP al Parlament illenc i que s'afilià el juny de 2009 a UPyD. De l'altre costat ideològic, s'apropà a les tesis del partit anticatalanista qui havia estat batlle de Palma (PSOE), Ramon Aguiló, però malgrat la sintonia en certs aspectes lingüístics que expressa en els seus articles d'opinió en el *Diario de Mallorca* no ha arribat –com indicaven molts rumors– a fixar expressament o ser candidat del partit de Díez.

Eleccions de 2011. A pesar dels fitxatges i els acostaments de gent com els esmentats, el fet cert és que UPyD estava entre 2009 i 2011 a les catacumbes polítiques illenques. És ver que emetia –com ara– comunicats gairebé cada dia, en què expressava la seva opinió sobre els principals temes de debat polític, que té i tenia una activa presència a la xarxa, un cert protagonisme en alguns mitjans de comunicació –especialment a *El Mundo-El Día de Baleares*, de línia editorial anticatalanista– i que mantenia i manté una seu

estable a Palma, però no passava de ser un partit que únicament es mantenia viu a Balears gràcies al paraigua de la seva referència a Madrid.

El cicle electoral de 2011 seria el seu examen a les Illes. Si mantenia el nivell de vot de 2008, difícilment tindria futur més enllà del testimonialisme.

A les eleccions autonòmiques del maig d'aquell any, presentant com a número 1 per Mallorca Calbarro, obté 7.336 vots, un 2,2%. Per Menorca se'n du 406, que representaren l'1,1%. I per Eivissa, 989, que eren el 2,5% del total. La comparació amb qualsevol dels partits anticatalanistes tradicionals –vegeu requadre– indicava clarament que UPyD era quelcom diferent i que tenia molta més força electoral.

D'on treia els vots? La resposta a la pregunta vindria el mes de novembre següent, a les eleccions generals. Els 3.105 sufragis recollits el 2008 es convertiren en 18.489, un 4,2% del total. Era la quarta força, per darrere del PP, PSOE, PSM i una EU-IU que només la guanyava per poc més de 3.000 sufragis (21.626, 4,9%). Per darrere d'UPyD apareixia ERC, amb 4.639 vots (1%) i la resta que no arribava ni a l'1%.

Fent una anàlisi geogràfica del vot obtingut per la formació anticatalanista, es veu de seguida que el gran salt l'havia fet a costa del PSOE. En efecte, la major part del suport l'obtenia als municipis de la badia de Palma –la mateixa capital, Calvià, Marratxí i Lluçmajor–, que era on més baixaven els socialistes, així com a Eivissa. A Palma era on es veia millor. A la populosa barriada de Pere Garau, per exemple, la baixada del PSOE –en xifres rodones– de 4.500 vots va ser contestada per la pujada d'UPyD amb 4.400, mentre que PP, PSM i EU-IU es mantenien o pujaven. Clara prova, doncs, que el salt magenta era a costa socialista.

Influència i futur. Des de les generals de 2011 a la cúpula del PP es començà a pensar en UPyD com un possible competidor pel vot que se situa en el flanc ideològic de l'anticatalanisme. Si havia fet mal als socialistes, ben bé els en podria fer a ells. O així ho analitza la direcció actual del PP. Aquesta és una de les raons –a banda del convenciment personal– que expliquen que José

El vot anticatalanista abans d'UPyD

L'anticatalanisme no va existir electoralment a les Illes fins l'any 1995, quan es presentà als comicis autonòmics l'Agrupación Social Independiente (ASI). Aquest partit ha estat, abans d'UPyD, el que ha aconseguit més suports presentant un programa clarament en contra del català. En aquella ocasió assolí per Mallorca 1.422 vots (un 0,47%). Quatre anys més tard arribava als 2.321 sufragis (0,81%), però en aquesta ocasió l'anticatalanisme d'ASI es veia acompanyat, i disputat, per la Unió des Poble Bálea (UPB), que va fer 1.623 (0,56%) vots a Mallorca, mentre que a Menorca en registrà 568 (1,78%). El 2003 és quan ASI fa el seu particular cim: 5.723 vots a Mallorca (1,7%) i 994 (2,5%) a Eivissa, l'allunyen d'una UPB que s'enfonsa i es queda amb només 130 sufragis a Menorca (1,78%). El 2007 qui s'enfonsa és la mateixa ASI, que cau als 1.921 vots a Mallorca (0,6%), mentre que UPB en registra 689 a Menorca (0,2%). El 2011 ASI cedeix la força del vot anticatalanista a UPyD ja que queda únicament amb el suport de 1.094 incondicionals a Mallorca (0,3%).

Aquesta succinta evolució del vot anticatalanista mostra com ha tingut sempre uns escassos suports populars. Aquests partits mai no tingueren aparença de seriositat. Eren aventures estrambòtiques. Unió des Poble Bálea –talment ho escriuen– és un partit que recull l'anticatalanisme tradicional d'ultradreta i que mai no ha tingut un lideratge socialment reconegut. ASI va ser una altra cosa. La va fundar l'any 1987 un ex-policia nacional, Joaquín Rabasco –avui condemnat a un any i mig de presó per ser responsable d'un vídeo en el qual es feia apologia de la violència de gènere– i ben aviat tingué prou diners –“aportacions dels afiliats”, sempre deia el seu líder– per a aguantar i créixer orgànicament tant que pogués xuclar pràcticament tot el vot d'UPB el 2003. Rabasco assolí una certa fama mediàtica. Sempre es presentà obertament com “el defensor dels forasters”. El seu missatge era simple. Els mallorquins explotaven i abusaven dels forasters i calia que aquests s'organitzessin per defensar els seus interessos. El deliri funcionà localment: al municipi de Lluçmajor, tradicionalment en mans de l'esquerra, ASI, que es menjà una part del vot socialista –sobretot a la zona de s'Arenal–, aconseguí un regidor que, llavors, pactà amb el PP, i des d'aleshores (1999) el municipi no ha tornat a estar governat mai per l'esquerra.

Ramón Bauzá hagi imposat l'anticatalanisme com a segell del PP. Aquesta influència s'ha deixat notar força l'últim any i mig. Sense el resultat de 2011 d'UPyD, les posicions anticatalanistes que avui dominen el partit conservador –que el Círculo Balear defensa socialment o que el diari *El Dia-El Mundo de Baleares* impulsa– possiblement no serien tan desacomplexades.

Un ex-alt càrrec del govern de Bauzá confessava a aquest setmanari que “el president té obsessió per això de l'anticatalanisme” i que “troba que si no ho fa així” –la política lingüística– li pot restar vots. No tothom ho veu igual. Un encara alt càrrec orgànic del PP deia fa dues setmanes a qui subscriu: “A mi no em preocupa UPyD, perquè no ens

llevarà vots, els hi llevarà, si de cas, al PSOE; però és ver que a dalt [la cúpula del partit] els preocupa”.

Quin serà el futur d'UPyD a les Illes? Les enquestes publicades li donen opcions clares d'entrar el 2015 al Parlament balear. Queden dos anys, o una mica menys, i per tant és molt de temps per a confiar en els sondeigs. Però si, en efecte, el partit anticatalanista obtingués dos escons a la Cambra –o fins i tot tres, li n'han arribat a atorgar les enquestes– significaria que amb tota probabilitat el PP continuaria governant amb el seu suport puntual per a tot el que fa, és clar, en la croada contra el català.

Miquel Payeras

